

Zachowania seksualne podejmowane poza stałą relacją partnerską przez kobiety posiadające małe dziecko — badania własne

Sexual behaviours taken up outside of a steady relationship with a partner by women with a young child — own research

Anita Machaj¹, Magdalena Roszak²

¹Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa w Poznaniu

²Katedra i Zakład Informatyki i Statystyki Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu

Streszczenie

Wstęp. Celem niniejszego artykułu jest próba oceny, czy kobiety posiadające małe dziecko podejmują aktywność seksualną poza stałym związkiem, a jeśli tak, to jaką.

Materiał i metody. Materiał empiryczny służący opracowaniu zagadnienia zebrano, obejmując badaniami 254 kobiety posiadające małe dziecko. Dobór do grupy badanej miał charakter celowy. Metodę badawczą stanowił kwestionariusz do badania aktywności seksualnej kobiet.

Wyniki. Stwierdzono, że 21,8% badanych kobiet zrealizowało aktywność seksualną poza podstawowym związkiem, z czego 8,2% zrealizowało takie zachowanie jednorazowo. W żadnym przypadku motywacją do podjęcia takiego zachowania nie były przymus lub przemoc.

Wnioski. Uzyskane wyniki są nieco niższe niż u innych badaczy, co można tłumaczyć faktem, że badana grupa jest bardziej nakierowana na opiekę i budowanie poczucia bezpieczeństwa dla powstałej rodziny. Mimo to można wnioskować, że gotowość do podejmowania aktywności seksualnej poza podstawowym związkiem wzrasta nawet w grupie, która z założenia wykazuje do tego mniejszą gotowość emocjonalną oraz społeczną.

Seksuologia Polska 2011; 9 (1): 1–10

Słowa kluczowe: aktywność seksualna, niewierność, związek partnerski

Abstract

Background. The aim of this article is an attempt to describe whether and, if so, what type of sexual activity is taken up outside of a steady relationship by women with a young child.

Material and methods. The empirical material gathered in order to research the issue was based on the study conducted among 254 women with a young child. The choice for the studied group was purposeful. The research tool was a questionnaire containing questions about women's sexual activity.

Results. 21.8% of the studied women had a sexual activity outside of the main relationship, of which 8.2% had this activity once. In no case the motivation for undertaking such a behaviour was compulsion or violence.

Conclusions. The results are a little lower than those of other researchers, which may be explained by the fact that the studied group is more focused on care and building up the feeling of safety for the family. Still, it can be suggested that the readiness to undertake sexual activity outside of the main relationship increases even in a group which, by assumption, shows less emotional and social readiness.

Polish Sexology 2011; 9 (1): 1–10

Key words: sexual activity, betrayal, partner relationship

Adres do korespondencji: dr n. hum. Anita Machaj
Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa
ul. Wyspiańskiego 16/4
60-750 Poznań
tel. 600 422 337
e-mail: anitamachaj@interia.pl
Nadesłano: 15.12.2010

Przyjęto do druku: 15.05.2011

Wstęp

Obserwuje się coraz większe zainteresowanie kobiet sferą własnego życia intymnego [1], a szczególnie uwagę zwraca tendencja do wzbogacania repertuaru zachowań seksualnych, chęć pogłębiania doznań w tym obszarze oraz liberalizacja postaw dotyczących życia intymnego. Większa świadomość własnych potrzeb oraz przeświadczenie o możliwości lub konieczności ich realizacji mogą popychać do podejmowania aktywności seksualnej poza stałą relacją. Niewierność pojawia się głównie tam, gdzie istnieje związek dwojga ludzi deklarowany na płaszczyźnie społecznej oraz trwający przez dłuższy czas (małżeństwo, konkubinat). W przedstawionych badaniach za niewierność uważano podejmowanie aktywności seksualnej poza podstawowym związkiem, bez względu na status tego związku (formalny czy też nieformalny), płeć partnera/partnerki, z którym tę aktywność podejmowano oraz wiedzę partnera relacyjnego o kontaktach seksualnych z inną osobą.

Kobiety, wbrew potocznym opiniom, posiadają tendencję do podejmowania zachowań prowadzących do niewierności, którym niekoniecznie towarzyszy zaangażowanie emocjonalne. Faktem jest, że część kobiet oczekuje nawet od przelotnych kochanków zaangażowania emocjonalnego oraz pozytywnych emocji, by podjąć współżycie, lecz może to być warunkowane chęcią uzyskania lepszych doznań i satysfakcji seksualnej. Statystyki pokazują jednak, że takich kobiet jest mniej, ponieważ tylko 11% z nich może określić swoją relację z kochankiem jako pozbawioną zabarwienia uczuciowego, dlatego że poszukują w niej, obok zaspokojenia seksualnego, bliskości emocjonalnej, miłości, zażyłości i uwagi, w przeciwieństwie do mężczyzn, którzy w 44% odmawiają kochankom zaangażowania emocjonalnego, poszukując w romansach przede wszystkim nowych doświadczeń seksualnych, zmiany, eksperymentowania lub zaspokojenia ciekawości [2]. Pogląd, że niewierność mężczyzn jest ze swej natury seksualna, a kobiet — wyrazem poszukiwania bliskości emocjonalnej staje się coraz mniej aktualny. Liczba kobiet zdradzających systematycznie wzrasta — według raportu sporządzonego przez Shere Hite (*The Hite Report: A Nationwide Study of Female Sexuality*) [3] około 70% kobiet utrzymuje stosunki pozamałżeńskie, co jest niemalże równe liczbie zdradzających mężczyzn, która sięga 72%. Inne dane przedstawia Narodowy Ośrodek Badania Opinii Publicznej przy Uniwersytecie Chicagowskim, podając, że 11% kobiet i 21% mężczyzn dopuszcza się niewierności. Według badań przeprowadzonych w Polsce około 15% kobiet

pozostających w formalnym związku ma stałego kochanka, natomiast do jednorazowej zdrady przyznaje się 25–33% Polaków i 16% Polek [1]. Do wzrastającej liczby aktów niewierności wśród kobiet przyczynia się zmiana ról społecznych, aktywność zawodowa, która umożliwia więcej kontaktów towarzyskich, niezależność finansowa, sprawowanie władzy i kontroli, samoświadomość seksualna oraz dążenie do zaspokojenia potrzeb intymnych. Swobodne zachowania w sferze seksualności oraz zredukowanie lęku przed nieplanowaną ciążą pojawiły się wraz z nowoczesnymi metodami sterowania płodnością. Od czasu pojawienia się skutecznych metod antykoncepcyjnych kobiety zyskały kontrolę nad swoim ciałem, a także możliwość współżycia nie tylko z miłości (często obciążonej odpowiedzialnością), ale i z pożądania oraz namiętności.

Do przyczyn niewierności kobiet zaliczają się:

- 1) przyczyny o podłożu biologicznym, ewolucyjnym i antropologicznym:
 - poliandria — jest rzadziej spotykana u kobiet niż poligamia u mężczyzn, co wynika raczej z ról rodzicielskich i społecznych, a nie z samej seksualności żeńskiej [4];
 - poszukiwanie przez kobiety genów lepszej jakości niż geny stałego partnera — gwarancją jakości genów jest symetria, która w budowie ciała sygnalizuje stabilność rozwojową, genetyczną odporność na mutacje oraz mniejszą podatność na choroby, jest genetycznym wyznacznikiem zdrowia [2, 5];
 - okres największej płodności kobiety — dzięki utajonej owulacji kobiety mogą uprawiać seks przez cały cykl menstruacyjny. Wyniki badań wskazują, że największe podniecenie jest odczuwane przez kobiety w dniu maksymalnej płodności, wtedy też aranżowały one spotkania z kochankami, z którymi znacznie częściej przeżywały orgazm sprzyjający poczęciu [2, 6]. Współżycie ze stałym partnerem miało miejsce poza owulacją, w celu zatrzymania go przy sobie, z kochankiem — gdy szanse na zapłodnienie były największe [2];
 - potrzeba posiadania partnera zastępczego — wynikająca z potrzeby zagwarantowania ochrony i opieki na ewentualność utraty formalnego partnera. Zachowanie takie znajduje nadal uzasadnienie w obliczu rozpadu prawie połowy zawieranych małżeństw [2];
 - chęć zabezpieczenia lub polepszenia własnego statusu społecznego i/lub materialnego poprzez nawiązanie relacji z mężczyzną zamożnym lub o wyższym statusie społecznym;
- 2) przyczyny o podłożu osobowościowym:

- rys narcystyczny — kobiety z tym rysem oscylują między wysokim i niskim poczuciem własnej wartości, które starają się kompensować. Aktywność seksualna poza stałym związkiem przychodzi im bardzo łatwo w obliczu przeświadczenia o własnej nadrzędności wobec innych, byciu ponad prawem i zasadami społecznymi oraz przekonaniu, że przysługuje im prawo do wszystkiego. Osoby narcystyczne charakteryzuje skłonność do przelotnych lub jednorazowych kontaktów seksualnych, flirtowania lub utrzymywania długotrwałych związków nieformalnych, dlatego zdradzają już w pierwszym roku małżeństwa [2];
 - niski poziom sumiennosci — zwykle przekłada się na opieszałość, zawodność, niedbałość, lenistwo i niedotrzymywanie obietnic. Nietrzymanie granic społecznych, niesłowność i podążanie za impulsem, przy braku kontroli, ułatwiają podejmowanie zachowań prowadzących do niewierności;
 - wysoki wynik na skali psychotyczności — oznacza impulsywność, brak zahamowań oraz samokontroli. Takie kobiety zaspokajają swoje potrzeby w sposób natychmiastowy, przy czym zasady społecznego funkcjonowania mają dla nich małe znaczenie. Brak empatii i rozhamowanie mogą być wspomagane manipulowaniem lub instrumentalnym traktowaniem innych, a także krótkoterminowymi strategiami seksualnymi;
 - brak zintegrowania sfery uczuciowej z seksualną — polega na tym, że kobieta darzy uczuciem jednego mężczyznę, a pożądaniem drugiego, nie mogąc połączyć sfery emocjonalnej i seksualnej w relacji z jednym partnerem;
 - tendencja do poszukiwania doznań — potrzeba osiągnięcia optymalnej stymulacji zmusza do podejmowania zachowań ryzykownych lub wiążących się z dostymulowaniem, które mogą być realizowane w sferze seksualnej (np. zdradzanie partnera, współżycie w miejscach publicznych, współżycie bez zabezpieczenia narażające na nieplanowane zapłodnienie lub zakażenie/zarażenie chorobami przenoszonymi drogą płciową);
 - kompensacyjny charakter aktywności podejmowanej poza podstawowym związkiem — kobiety pozostające w relacjach z partnerami, których cechy osobowościowe delegują do aktywności seksualnej poza podstawowym związkiem (m.in.: niestabilność emocjonalna, kłótniowość oraz brak zaangażowania emocjonalnego) doświadczają nieuzasadnionego poniżania, protekcjonalności, odrzucenia, niezrozumienia, chłodu emocjonalnego, agresji etc., które kompensują poprzez nawią-
- zanie relacji z osobą zaspokajającą sfrustrowane potrzeby psychiczne;
- delegowanie do aktywności poza podstawowym związkiem — zachowania ewidentnie prowokujące niewierność można spotkać w:
 - zespole Otella, polegającym na patologicznej zazdrości o partnera/partnerkę, która nie znajduje potwierdzenia w jego/jej zachowaniu [2]. Osoby cierpiące na ten zespół nadmiernie kontrolują drugą osobę, często ją deprecjonują, wychodząc z założenia, że ktoś z niskim poczuciem własnej wartości łatwiej daje się ujarzmić. Okazuje się, że ogromna czujność i nadmierna kontrola oraz konieczność ciągłego udowadniania własnej wierności przy zupełnym braku zaufania bywają tak uciążliwe dla drugiej osoby, że decyduje się ona dać realny powód do chorobliwej zazdrości,
 - zespole prowokowanej zdrady, polegającym na nakłanianiu stałego partnera/partnerki do niewierności, co wywołuje podniecenie przeżywane podczas wyobrażeń na ten temat, lub na zmuszaniu drugiej osoby do relacjonowania przebiegu zdrady lub jej nagrywania [7];
- 3) przyczyny o podłożu relacyjnym i społecznym:
- niezadowolenie ze związku [3] — brak satysfakcji z relacji, którą partnerka tworzy ze swoim stałym partnerem może wynikać z powtarzających się konfliktów, poczucia bezradności, samotności, wzajemnego niezrozumienia, kryzysu w związku itd.;
 - monotonia życia i niezadowolenie z pełnionej roli — nawiązanie romansu wprowadza ekscytację, podwyższa poczucie własnej wartości, jest formą odskoczni od codziennych obowiązków [3];
 - dopasowanie w sferze życia seksualnego — wyniki badań wskazują [8], że siła potrzeby seksualnej u kobiet w wieku 25–40 lat jest większa niż u mężczyzn, co może być związane z niemożnością uzyskania orgazmu podczas współżycia z partnerem. Wzrostowi siły potrzeby seksualnej kobiet towarzyszy wzrost oczekiwań wobec związku małżeńskiego/partnerskiego, przy jednoczesnym przesunięciu na drugi plan norm moralnych, zatem istnieje również możliwość realizacji satysfakcjonującej aktywności seksualnej w układach pozamałżeńskich;
 - sposób na zakończenie związku — kobieta, która świadomie lub nieświadomie pragnie zakończyć aktualną relację podejmuje aktywność seksualną z innym partnerem, mając nadzieję, że albo zostanie ona przerwana przez zbudowanie nowego związku, albo nowy partner o tym zadecyduje i weźmie odpowiedzialność za rozpad dotychczas-

sowej relacji. Istnieje też możliwość, że stały parter dowie się o zdradzie i zakończy dotychczasowy związek. W każdej z tych opcji kobieta nie jest zmuszona do podejmowania konkretnych kroków i brania odpowiedzialności za swoje działania;

- rozbieżności w atrakcyjności interpersonalnej — w związkach, w których jeden z parterów jest bardziej atrakcyjny niż drugi znacznie częściej dochodzi do niewierności. Wyniki badań przeprowadzonych w Holandii potwierdzają tezę: kobiety znacznie atrakcyjniejsze od swoich współmałżonków częściej zgłaszały pragnienie nawiązania nietrwających relacji o charakterze seksualnym i znacznie częściej ulegały temu pragnieniu [2];
- inne czynniki delegujące do podejmowania aktywności seksualnej poza związkiem podstawowym: nieobecność partnera, choroba partnera, bezpłodność partnera, światopogląd oraz przekonania religijne, kryzysy rozwojowe w poszczególnych momentach życia kobiety (np. urodzenie dzieci, czas menopauzy, syndrom pustego gniazda), kryzysy wyznaczone przez dynamikę związku oraz naturę uczuć partnerskich.

Material i metody

Material empiryczny zebrano, badając kobiety spełniające następujące kryteria (celowy dobór do grupy badanej):

- posiadające małe dziecko — założono, że kobiety te włączyły już nową rolę związaną z macierzyństwem oraz konsekwencje z niej wynikające (co było nowym doświadczeniem) do struktury własnej tożsamości. Jednocześnie dziecko w okresie poniemowlęcym (2–3 lata) pozwala na powrót do wszystkich aspektów funkcjonowania osobistego i społecznego [9, 10];
- mieszkające w dużych miastach — założono, że kobiety mieszkające w dużych aglomeracjach miejskich wykazują odpowiedni stopień rozwoju samoświadomości w zakresie funkcjonowania seksualnego, otwartości na tematykę związaną z seksualnością i intymnym obszarem funkcjonowania. Badane kobiety zamieszkiwały miasta powyżej 200 tys. mieszkańców, takie jak Poznań, Wrocław, Łódź oraz Warszawa;
- żyjące w związkach małżeńskich lub kohabitacyjnych, trwających dłużej niż 3 lata — założono, że badane będą kobiety o unormowanym życiu seksualnym, a więc mające możliwość podejmowania aktywności seksualnej regularnie przez dłuż-

szy czas. W obliczu zmian społeczno-kulturowych przyjęto, że związek powinien opierać się na wspólnym prowadzeniu gospodarstwa domowego, przy czym nie jest wymagane jego formalne zalegalizowanie.

Warunkiem wzięcia udziału w badaniu była zgoda osoby badanej na wypełnienie kwestionariusza przy zapewnieniu całkowitej anonimowości. Kwestionariusz do badania aktywności seksualnej kobiet został skonstruowany na potrzeby badania na podstawie wiedzy teoretycznej, wiedzy na temat wcześniej prowadzonych w tym obszarze badań, a także Skali Bodźców Seksualnych, Skali Mell-Kraft dla kobiet i Wykazu Interakcji Seksualnych według LoPiccolo. Celem zastosowania tego narzędzia, zawierającego 22 pytania, było zdobycie możliwie najpełniejszej wiedzy na temat aktywności seksualnej podejmowanej przez kobiety posiadające małe dziecko w zakresie form podejmowanych zachowań seksualnych, ich częstości oraz poziomu zadowolenia, w którym szczegółowo uwzględniono tematykę zachowań seksualnych podejmowanych poza podstawowym związkiem.

Ostatecznie na 700 kompletów kwestionariuszy, które znalazły się w rękach osób spełniających kryteria badawcze i które wyraziły zgodę na badanie, udało się zebrać 411 z nich, z czego 254 nadawały się do analizy badawczej. Badane cechy (zmiennie) były danymi określonymi na 3 skalach pomiarowych: interwałowej (dane ilościowe), porządkowej (dane jakościowe) i nominalnej (dane jakościowe). Dla danych interwałowych statystyka opisowa zawierała liczebność cechy, średnią arytmetyczną, odchylenie standardowe, błąd standardowy średniej, medianę, modę i jej liczebność, wartość minimalną i maksymalną, kwartyle, rozstęp oraz 95-procentowe przedziały ufności dla średniej. Dla danych na skali porządkowej wyznaczono liczebność, medianę, wartość minimalną i maksymalną oraz kwartyle. Wyznaczono także tabele liczebności dla wszystkich zmiennych jakościowych i niektórych zmiennych ilościowych.

Zagadnienie istnienia zależności dla parametrów na skali interwałowej oraz na skali porządkowej badano za pomocą współczynnika korelacji rangowej Spearmana. Otrzymując jego istotność, analizowano rodzaj tej korelacji.

Analiza statystyczna materialu badawczego została przeprowadzona na poziomie istotności $\alpha = 0,05$ za pomocą 3 pakietów statystycznych: STATISTICA 8.0 firmy StatSoft, StatXact firmy CytelStudio 8 oraz InStat firmy GraphPad 3.0.

Tabela 1. Aktywność seksualna podejmowana poza podstawowym związkiem

	Liczba skumulowana	Liczba	Odsetek	Odsetek skumulowany
Nigdy	196	196	77,1	77,1
Jednorazowo	21	217	85,4	8,2
Kilka razy z jednym partnerem	19	236	92,9	7,4
Kilka razy z wieloma partnerami	14	250	98,4	5,5
Mam dwóch lub więcej stałych partnerów poza podstawowym związkiem	2	252	99,2	0,7
BD	2	254	100,0	0,7

BD — brak danych

Tabela 2. Statystyki opisowe dla zmiennej „liczba partnerów (n = 51) i partnerek (n = 6) seksualnych, z którymi doszło do współżycia seksualnego poza podstawowym związkiem”

Statystyki opisowe	Partnerki	Partnerzy
Średnia liczba partnerek/partnerów	2	3
Odchylenie standardowe	0,8 przy błędzie standardowym średniej 0,34	2,7 przy błędzie standardowym średniej 0,38
Ufność 95,000 w %	0,6	1,9
Ufność 95,000	2,4	3,4
Mediana	1 (jedna partnerka)	2 (dwóch partnerów)
Moda	1 (jedna partnerka)	1 (jeden partner)
Liczebność mody	4	25
Najniższa liczba partnerek/partnerów	1	1
Najwyższa liczba partnerek/partnerów	3	14
Dolny kwartył	1 (jedna partnerka)	1 (jeden partner)
Górny kwartył	2 (dwie partnerki)	3 (trzech partnerów)
Rozstęp	2	13
Kwartył rozstępu	1	2
Współczynnik zmienności	55,78	101,6

Wyniki

W tabelach 1–7 zamieszczono wyniki badań związanych z podejmowaniem aktywności seksualnej poza podstawowym związkiem, co rozumiano jako podejmowanie stosunków oralnych, genitalnych, analnych z partnerem/partnerką seksualną, z którą badane osoby nie tworzyły aktualnego związku partnerskiego.

Aktywność seksualna kobiet podejmowana poza podstawowym związkiem

Analizując dane z tabeli 1, można zauważyć, że podejmowanie aktywności seksualnej poza stałym związkiem, w jakimkolwiek zakresie, dotyczy 21,8% badanych osób, z czego 8,2% zrealizowało takie zachowanie jednorazowo. Tylko 2 badane osoby, stanowiące 0,7%, mają 2 lub więcej stałych partnerów poza podstawowym związkiem. Żadna z badanych osób nie zadeklarowała posiadania jednego stałego partnera poza podstawowym związkiem.

Liczba partnerów i partnerek seksualnych, z którymi doszło do podjęcia aktywności seksualnej poza podstawowym związkiem

Analizując dane z tabel 2 i 3, widać, że tylko 6 osób zadeklarowało aktywność seksualną poza stałym związkiem, którą realizowało z osobą tej samej płci. Jedna piąta badanych osób nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie. Można przypuszczać, że badane osoby uznały, że to pytanie ich nie dotyczy — bądź to ze względu na orientację seksualną, bądź ze względu na poglądy związane z interpretowaniem aktywności seksualnej poza stałym związkiem z osobą tej samej płci. Dla 17,3% badanych realizowanie zachowania seksualnego o charakterze homoseksualnym poza stałym związkiem nie jest zdradą.

Warto zauważyć, że odpowiadając na pytanie dotyczące aktywności seksualnej podejmowanej poza stałym związkiem, 15,6% badanych osób zadeklarowało, że współżyło z jednym partnerem (jednorazowo lub kilka razy), natomiast tylko 9,8% wpisało cyfrę 1 w rubryce „liczba partnerów seksualnych, z którymi doszło do współżycia poza stałym związkiem”.

Tabela 3. Liczba partnerów i partnerek seksualnych, z którymi doszło do współżycia seksualnego poza podstawowym związkiem

Kategorie	Liczba	Liczba skumulowana	Odsetek	Odsetek skumulowany
Liczba partnerów				
Nie dotyczy	198	198	77,9	77,9
Jeden	25	223	9,8	87,7
Dwóch	8	231	3,1	90,9
Trzech	6	237	2,3	93,3
Czterech	5	242	1,9	95,2
Pięciu	3	245	1,1	96,4
Siedmiu	1	246	0,3	96,8
Ośmiu	1	247	0,3	97,2
Dwunastu	1	248	0,3	97,6
Czternastu	1	249	0,3	98,0
BD	5	254	1,9	100,0
Liczba partnerek				
Nie dotyczy	198	198	78,3	78,3
Jedna (1)	4	203	1,5	79,9
Dwie (2)	1	204	0,3	80,3
Trzy (3)	1	205	0,3	80,7
BD	50	254	19,2	100,0

BD — brak danych

Tabela 4. Statystyki opisowe dla zmiennej „aktywność seksualna podejmowana poza podstawowym związkiem — typy zachowań”

Typ podejmowanego zachowania seksualnego	N ważnych	Mediana	Moda	Liczba mody	Dolny kwartył	Górny kwartył
1. Pocałunek w usta	38	2	2	15	2	4
2. Pieszczoty ciała bez dotykania narządów płciowych	36	3	2	12	2	4
3. Pieszczoty piersi dłońmi przez partnera	37	2	2	15	2	4
4. Pieszczoty piersi ustami i językiem przez partnera	36	2	2	18	2	3
5. Pieszczoty zewnętrznych narządów płciowych ręką przez partnera	36	2	2	17	2	3
6. Pobudzenie pochwy ręką przez partnera	35	2	2	17	2	3
7. Pieszczoty narządów płciowych partnera ręką	34	2	2	18	2	3
8. Pieszczoty zewnętrznych narządów płciowych ustami i językiem przez partnera	36	2	2	14	2	3
9. Pieszczoty narządów płciowych partnera ustami i językiem	36	2	2	13	2	3
10. Wzajemne pieszczoty ustami i językiem narządów płciowych	36	2	1	12	1	3
11. Stosunek pomiędzy udami (bez wprowadzenia członka do pochwy)	35	1	1	25	1	2
12. Stosunek pochwy w pozycji klasycznej (kobieta leży na wznak)	36	2	2	14	2	3
13. Stosunek pochwy w pozycji odwrotnej (mężczyzna leży na wznak)	35	2	1	13	1	3
14. Stosunek pochwy w pozycji bocznej	36	2	1	17	1	4
15. Stosunek pochwy w pozycji siedzącej	35	2	1	17	1	3
16. Stosunek pochwy w pozycji „od tyłu”	36	2	1	14	1	3
17. Stosunek pochwy w pozycji stojącej	35	1	1	22	1	2
18. Wytrysk nasienia w pochwie	36	1	1	20	1	3
23. Samodzielne pobudzenie techtaczki w czasie stosunku płciowego	35	1	1	24	1	2

Tabela 5. Poziom zadowolenia z aktywności seksualnej podejmowanej poza podstawowym związkiem

	Liczba	Liczba skumulowana	Odsetek	Odsetek skumulowany
Jestem bardzo niezadowolona (1)	8	8	3,1	3,1
Jestem raczej niezadowolona (2)	2	10	0,7	3,9
Jestem dość zadowolona (3)	25	35	9,8	13,7
Jestem raczej zadowolona (4)	9	44	3,5	17,3
Jestem bardzo zadowolona (5)	2	46	0,7	18,1
BD	10	56	3,9	22,0
Nie dotyczy	198	254	77,9	100,0

BD — brak danych

Tabela 6. Współczynnik korelacji Spearmana dla zmiennej „zachowania seksualne podejmowane poza podstawowym związkiem a częstość towarzyszącego im orgazmu”

Współczynnik korelacji Spearmana	N ważnych	R-Spearmana	Poziom p
1. Pocałunek w usta	36	0,344203 R > 0	0,03981 p < 0,05
2. Pieszczoty ciała bez dotykania narządów płciowych	35		0,095455 p > 0,05
3. Pieszczoty piersi dłońmi przez partnera	35	0,485779 R > 0	0,003093 p < 0,05
4. Pieszczoty piersi ustami i językiem przez partnera	35	0,422289 R > 0	0,011504 p < 0,05
5. Pieszczoty zewnętrznych narządów płciowych ręką przez partnera	36	0,519910 R > 0	0,001154 p < 0,05
6. Pobudzenie pochwy ręką przez partnera	35	0,674685 R > 0	0,000009 p < 0,05
7. Pieszczoty narządów płciowych partnera ręką	33	0,562276 R > 0	0,000660 p < 0,05
8. Pieszczoty zewnętrznych narządów płciowych ustami i językiem przez partnera	36	0,767780 R > 0	0,000001 p < 0,05
9. Pieszczoty narządów płciowych partnera ustami i językiem	35	0,728928 R > 0	0,000001 p < 0,05
10. Wzajemne pieszczoty ustami i językiem narządów płciowych	36	0,750382 R > 0	0,000001 p < 0,05
11. Stosunek pomiędzy udami (bez wprowadzenia członka do pochwy)	35	0,741492 R > 0	0,000001 p < 0,05
12. Stosunek pochwowy w pozycji klasycznej (kobieta leży na wznak)	35	0,798956 R > 0	0,022901 p < 0,05
13. Stosunek pochwowy w pozycji odwrotnej (mężczyzna leży na wznak)	35	0,901463 R > 0	0,000001 p < 0,05
14. Stosunek pochwowy w pozycji bocznej	36	0,784573 R > 0	0,000001 p < 0,05
15. Stosunek pochwowy w pozycji siedzącej	35	0,817440 R > 0	0,000001 p < 0,05
16. Stosunek pochwowy w pozycji „od tyłu”	35	0,832856 R > 0	0,000001 p < 0,05
17. Stosunek pochwowy w pozycji stojącej	35	0,756959 R > 0	0,000001 p < 0,05
18. Wytrysk nasienia w pochwie	35	0,843402 R > 0	0,000001 p < 0,05
19. Wytrysk nasienia na ciało kobiety poniżej twarzy	35	0,762684 R > 0	0,000001 p < 0,05
20. Wytrysk nasienia na twarz kobiety	35	0,682047 R > 0	0,000001 p < 0,05
21. Stosunek doodbytniczy	36	0,667227 R > 0	0,000009 p < 0,05

cd. →

Tabela 6. cd.

Współczynnik korelacji Spearmana	N ważnych	R-Spearmana	Poziom p
22. Samodzielne pobudzenie techtaczki w czasie pieszczot poprzedzających stosunek płciowy	34	0,858788 R > 0	0,000001 p < 0,05
23. Samodzielne pobudzenie techtaczki w czasie stosunku płciowego	35	0,857936 R > 0	0,000001 p < 0,05
24. Zachowanie seksualne z użyciem przedmiotu wzmagającego podniecenie seksualne	35	0,858457 R > 0	0,000001 p < 0,05
25. Zachowanie seksualne z użyciem środków medycznych wzmagających podniecenie seksualne	35	0,878847 R > 0	0,000001 p < 0,05
26. Zachowanie seksualne z użyciem siły, presji stosowanej wobec partnera	36	0,993578 R > 0	0,000001 p < 0,05
27. Zachowanie seksualne z użyciem siły, presji stosowanej wobec kobiety	36	0,929497 R > 0	0,000001 p < 0,05
28. Zachowania seksualne podejmowane z dwoma mężczyznami	36	0,929695 R > 0	0,000001 p < 0,05
29. Zachowanie seksualne podejmowane z jednym mężczyzną i jedną kobietą	36	0,745891 R > 0	0,000001 p < 0,05
30. Zachowanie seksualne podejmowane z co najmniej trzema mężczyznami	35	0,824017 R > 0	0,000001 p < 0,05
31. Zachowanie seksualne polegające na byciu obserwowaną podczas aktywności seksualnej przez mężczyznę	35	0,827114 R > 0	0,000001 p < 0,05
32. Zachowanie seksualne polegające na aktywności seksualnej kobiety obserwowanej przez kobietę	35	0,999082 R > 0	0,000001 p < 0,05
33. Zachowanie seksualne polegające na obnażaniu ciała przed mężczyzną bez kontaktu fizycznego	35	0,890202 R > 0	0,000001 p < 0,05

Tabela 7. Motywacja do aktywności seksualnej podejmowanej poza podstawowym związkiem

	Liczba	Liczba skumulowana	Odsetek	Odsetek skumulowany
BD	14	14	5,5	5,5
Było to czymś naturalnym	2	16	0,7	6,2
Ciekawość	8	24	3,1	9,4
Miłość	3	27	1,1	10,6
Ochota na zrobienie czegoś wbrew zasadom	6	33	2,3	12,9
Lęk przed odrzuceniem na skutek odmowy	1	34	0,3	13,3
Odczuwanie silnego pożądania	11	45	4,3	17,7
Niekontrolowany impuls	7	52	2,7	20,4
Zaniedbanie przez partnera	4	56	1,5	22,0
Nie dotyczy	198	254	77,9	100,0

BD — brak danych

kiem". Mając na uwadze fakt, że 4 osoby potwierdziły aktywność homoseksualną z jedną partnerką, można stwierdzić, że badane osoby ujawniły większą liczbę partnerów seksualnych, z którymi doszło do współżycia seksualnego poza stałym związkiem.

Zachowania heteroseksualne podejmowane przez osoby badane poza podstawowym związkiem

W badaniach ujęto 34 zmienne przedstawiające możliwe sposoby realizowania aktywności heteroseksualnej z partnerem poza stałym związkiem, natomiast w tabeli 4 ujęto te statystyki opisowe dla typów

zachowań, które miały miejsce w aktywności seksualnej poza stałym związkiem.

Zachowania seksualne podejmowane poza stałym związkiem są realizowane wyraźnie rzadziej niż ma to miejsce w związku podstawowym, najczęściej poprzez pieszczoty, stosunek oralny oraz genitalny. Dla większości tych zmiennych miara tendencji centralnej przyjmuje wartość (2) — raz lub dwa razy w życiu. Mediana przyjmuje wartość (3) — kilka razy w życiu — jedynie dla zmiennej „pieszczoty ciała bez dotykania narządów płciowych”, co może sugerować, że częściej dochodzi do niepełnych kontaktów seksualnych, polegających na pieszczotach, niż do stosunków seksualnych w jakiegokolwiek formie.

Poziom zadowolenia towarzyszący zachowaniom heteroseksualnym podejmowanym poza podstawowym związkiem

Poziom satysfakcji z aktywności seksualnej podejmowanej poza podstawowym związkiem był oceniany przez badane osoby ogólnie i względem poszczególnych 34 zachowań podejmowanych z partnerem. W tabeli 5 przedstawiono liczebność oraz statystyki opisowe dla ogólnego poziomu satysfakcji z aktywności podejmowanej poza podstawowym związkiem.

Dla zmiennej „poziom satysfakcji z aktywności seksualnej podejmowanej poza podstawowym związkiem” ($n = 45$) statystyki opisowe są następujące:

- mediana wynosi 3 (jestem dość zadowolona),
- moda wynosi 3 (jestem dość zadowolona),
- liczebność mody wynosi 25,
- najniższy wynik to 1 (jestem bardzo niezadowolona), a najwyższy 5 (jestem bardzo zadowolona),
- dolny kwartył wynosi 3 (jestem dość zadowolona),
- górny kwartył wynosi 3 (jestem dość zadowolona).

Analizując medianę i modę, które przyjmują wartość (3) — jestem dość zadowolona, można wnioskować, że większość badanych osób jest średnio zadowolona z uzyskiwanego poziomu satysfakcji w trakcie podejmowanej aktywności z partnerem poza stałym związkiem. Miara tendencji centralnej jest tu niższa niż dla zmiennej dotyczącej poziomu satysfakcji z aktywności seksualnej podejmowanej ze stałym partnerem. Po zsumowaniu częstości odpowiedzi wyrażających zadowolenie (4) i (5) można stwierdzić, że dotyczy ono 19,6% badanych osób podejmujących aktywność seksualną poza podstawowym związkiem (dla stałego związku było to 61,7%).

Określono także statystyki opisowe¹ dla wybranych zmiennych przedstawiających poziom zadowolenia towarzyszący 34 wyróżnionym zachowaniom seksualnym podejmowanym poza podstawowym związkiem. Poziom zadowolenia był określany poprzez szacowanie częstości orgazmu towarzyszącego danej aktywności. Okazuje się, że zachowania seksualne podejmowane poza stałym związkiem są realizowane wyraźnie rzadziej niż ma to miejsce w związku podstawowym, z tego względu towarzyszący im orgazm występuje znacznie rzadziej, co potwierdza miara tendencji centralnej, która dla większości zmiennych dotyczących stosunku manualno-oralnego lub genitalnego przyjmuje wartość (2). Oznacza to, że szczytowanie towarzyszyło danemu zachowaniu raz lub dwa razy.

Aby sprawdzić, czy podobnie jak przy aktywności seksualnej podejmowanej ze stałym partnerem, istnieje zależność między częstością podejmowania zachowań seksualnych a częstością towarzyszącego im orgazmu, wykorzystano współczynnik korelacji Spearmana.

Z analizy danych zawartych w tabeli 6 wynika, że tylko dla 2 zmiennych nie wykryto zależności między częstością występowania danego zachowania a częstością towarzyszącego mu orgazmu: „pieszczoty ciała bez dotykania narządów płciowych” i „zachowanie seksualne podejmowane z co najmniej trzema mężczyznami”. Zmienna „pocałunek w usta” uzyskała współczynnik korelacji $R > 0$ przy wartości $p < 0,05$, co nie miało miejsca przy zachowaniach seksualnych podejmowanych ze stałym partnerem. Taki wynik można tłumaczyć czynnikami towarzyszącymi aktywności seksualnej podejmowanej poza podstawowym związkiem, takimi jak przekraczanie tabu i norm społecznych, atmosfera tajemnicy wzmagająca pożądanie, mniejsza częstość spotkań itp. Dla pozostałych 31 zachowań seksualnych wykryto dodatnią korelację o różnej sile. Można powiedzieć, że dla wszystkich tych zmiennych wraz ze wzrostem częstości zachowania wzrasta częstość towarzyszącego mu orgazmu. Można przypuszczać, że istnieje mechanizm uczenia się osiągania orgazmu poprzez powtarzanie czynności, które mają do niego prowadzić. Zaobserwowana zależność jest szczególnie silna dla tych zachowań, które były realizowane przez znikomą część badanych osób.

Motywacja kobiet do podejmowania aktywności seksualnej poza podstawowym związkiem

Dla 4,3% badanych osób motywacją do podjęcia aktywności seksualnej poza stałym związkiem było odczuwanie silnego pożądania, dla 3,1% była to ciekawość, a dla 2,7% niekontrolowany impuls. Dość duży odsetek badanych (2,3%) zaznaczył odpowiedź „ochota na zrobienie czegoś wbrew zasadom”. Wyniki te można podsumować stwierdzeniem, że do realizowania aktywności seksualnej poza podstawowym związkiem popycha badane osoby pożądanie (uświadomione lub realizowane popędowo) oraz chęć dyskusowania z zasadami i normami, o czym świadczą dwa pozostałe wyniki. Żadna z badanych osób nie kierowała się presją i przymusem stosowanym przez inną osobę (jawnym lub ukrytym) oraz chęcią uzyskania korzyści osobistych (instrumentalne podejście do aktywności seksualnej), o czym świad-

¹Kompletna tabela liczebności dla częstości orgazmu towarzyszącego poszczególnym zachowaniom seksualnym podejmowanym poza związkiem może zostać udostępniona przez autorki

czy brak takich odpowiedzi jak: „zostałam uwiedzioną”, „ktoś namówił mnie do tego”, „zostałam zmuszona”, „uzyskałam konkretne korzyści (np. awans, pieniądze, przysługa itp.)” (tab. 7).

Wnioski i dyskusja

Uzyskane wyniki dotyczące podejmowania aktywności seksualnej poza podstawowym związkiem oraz liczby partnerów seksualnych poza stałą relacją partnerską nie korespondują z wynikami wspomnianego wcześniej raportu *Shere Hite* [2]. Niezgodności uzyskanych danych można łączyć z różnicami międzykulturowymi, doбором grupy badanej (kobiety w związkach sformalizowanych, wiek badanych). Wyniki badań własnych są zbliżone do wyników badań przedstawionych przez Izdebskiego [1, 11]. W 1997 roku 12,9% badanych zamężnych kobiet w grupie wiekowej 15–59 lat zadeklarowało, że posiada stałego partnera seksualnego poza stałym związkiem, z którym współżyło przez ostatnich 12 miesięcy. W badaniach z 2003 roku autor ten podaje, że około 15% kobiet pozostających w formalnym związku ma stałego kochanka, natomiast do jednorazowej zdrady przyznaje się 16% Polek. Jeśli potraktować wyniki uzyskane podczas badań własnych dla odpowiedzi deklarujących aktywność seksualną „kilka razy z jednym partnerem”, „kilka razy z wieloma partnerami” oraz „mam dwóch lub więcej stałych partnerów poza związkiem” jako posiadanie stałego partnera poza związkiem (ponieważ dochodziło do aktywności seksualnej z tym samym partnerem wielokrotnie), to kwestia ta dotyczy 13,6% badanych osób. W badaniach własnych 8,2% badanych zre-alizowało jednorazowo aktywność seksualną poza

stałym związkiem, co stanowi połowę wyniku uzyskanego przez Izdebskiego. Taki stan rzeczy można tłumaczyć odmiennym doбором grupy badanej (wiek, staż związków) oraz faktem, że matki posiadające małe dzieci są nastawione na opiekę i budowanie poczucia bezpieczeństwa dla powstałej rodziny poprzez relację z partnerem, co może wpływać na obniżenie ich gotowości do nawiązania znajomości poza stałym związkiem.

Wyniki badań wskazują, że satysfakcja z aktywności seksualnej realizowanej poza podstawowym związkiem podlega uczeniu się — wraz ze wzrostem częstości zachowania wzrasta częstość towarzyszącego mu orgazmu.

Motywacja do podejmowania aktywności seksualnej poza podstawowym związkiem jest mocno związana z pożądaniem oraz tendencją do poszukiwania wrażeń.

Piśmiennictwo

1. Izdebski Z., Ostrowska A. Seks po polsku. Muza S.A., Warszawa 2003; 11–71.
2. Buss D.M. Zazdrość — niebezpieczna namiętność. GWP, Gdańsk 2007; 15–37, 59–105, 159–178.
3. Praver F.C. Niewierne żony. Jacek Santorski & Co. Agencja Wydawnicza, Warszawa 2007.
4. Kot-Kamińska M. Temat zdrady małżeńskiej w piśmiennictwie. Seksuologia Polska 2006; 4 (1): 34–42.
5. Etcoff N. Przetrwają najpiękniejsi. Wydawnictwo Cis, Wydawnictwo WAB. Warszawa 2000.
6. Ridley M. Czerwona królowa. Płeć a ewolucja natury ludzkiej. Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 1999; 12–25.
7. Lew-Starowicz Z. Seks nietypowy. Instytut Wydawniczy Związków Zawodowych. Warszawa 1988; 57–62.
8. Ślósarz W. Zależności między potrzebą seksualną a wyznacznikami aktywności seksualnej. Seksuologia Polska 2003; 1 (2): 64–68.
9. Spionek H. Rozwój i wychowanie małego dziecka. Nasza Księgarnia, Warszawa 1967.
10. Blaim A. Biomedyczne problemy rozwoju dziecka. W: Ziemska M. (red.). Rodzina i dziecko. PWN, Warszawa 1979.
11. Izdebski Z. Zachowania prozdrowotne i seksualne w aspekcie HIV/AIDS w Polsce. Studio Poligraficzne Drukarnia Sp. z o.o., Warszawa 1997.